

COD. 35
11059

4
An. Illmi. Dni. Episcopi Lusitani,
dum Regni intersunt Comitibus, gra-
tia sua Alternativa fruanti?

Sicut Goncal. ad Reg. Franc. gta. 43. à n. 102. cum Regg. Garc. & Benef. p. 5.
cap. 1. à n. 460. et 682. Barb. & prest. Epi 3. p. alleg. 53. 53. n. 34. et à
Canon. cap. 14. n. 21. et in Collect. ad Conc. S. C. cap. 1. n. 7. de Reform.
et alij plurimi asseverent Lusitanos Episc^{os}, ut sua Alternativa fruanti,
sibi omnino opus esse propria Diocesi assistere ac residere, quo tempo-
re officium uocet, exponendo illa digna notatu uerba nouae conceptionis
Alternativa. S. Episc^{os} quandiu apud Eccles. aut Dioceses suas uere,
ac personatim residerint duntaxat.

Sequendum tamen uidetur Illmos Dnos
Episc^{os} Lusitanos, dum Regni Comitibus in-
sunt, eadem sua Alternativa defungi.

Huius ratio est. Quod Illmi. in medium proferentes diuersos Episcopoz
abba casus, ob quorum quolibet suam predictam amittent Alternati-
uam, asseverare non sunt ausi eam etiam amittere, quod eorum abba sit de
causam iuris, et necessariam, quam amittere non possunt; quo quidem
euentu uerum dicit doctrina Goncal. à gta. 43. n. 199. Sibi enim resol-
uit Episc^{os} dicta Alternativa defungi.

Hae Comitiorum causa adeo iusta est, ut Episcopoz nullus à se
remouere possit; sicut enim in Lusitania alius Episcopi interdum aduen-
di Comitibus admittat exusario et morbi, et alteris cuius impedimenti,
omnium admitti non potest. Siquidem omnibus interesse iurum est. Constat
enim Comitiorum ingressu triplici statu, seu gradu, nempe, Ecclesiastico,
Nobilitate, et Populo. Tripol. & Regal. cap. 4. inuocandi Curias n. 6. Valasc.
Cons. 100. n. 6. Cab. 2. p. d. 3. n. 2. Senatu Portug. à Ponal. Reg. 2. p. lib. 1.
cap. 24. n. 9. et si Ecclesiastico desit, Comitibus celebrari nequebunt.

2^a, potior ratio ipsa est doctrina Goncal. stabilitor à gta. 43.
n. 180. et 187. resoluendo Dnos Episcopos, semel quod adine loco exempti intra
suas Dioceses, Alternativa defungi; quam inam explicando Garc. & cap. 1.
n. 704. exponit Alternativa defungi, si inibi officij sui causa, iurisdic-
tionem suam exercent. S. Causa sui officij pro iurisdictione exercen-
da in aliquo casu, quod sibi cogetur. et paulo inferius ait. S. Nisi forte
in illis locis, seu Ecclesiis existere uisitando, seu exercendo aliud munus sua
iurisdictionis, seu ordinis.

Sidemmo Illmi. ac D. affirmant idem esse Episc^{os} locis exemptis
adesse, quam suis abesse Diocesis. Garc. 1. d. n. 704. Goncal. 1. n. 182.
S. Idem procedunt esse extra Diocem, et loco exempto. Certissima est

ergo iniqua, Episcopi ex suis Diocesis exercendo suum munus, jurisdictionem, ac potestatem, Alternativa sua defungi.

Dni Episcopi Lusitani Comitijs tempore, proculdubio, habent suum munus, suffragium, potestatem, propriamque jurisdictionem inextinctam, ac inseparabilem a creatione suarum Cathedralium, Episcopatum, ratione sui officij, Episcopatus a jure concessum. Cab. d. p. 2. d. 3. n. 2. p. 1. in cap. 1. de p. d. alienat. p. Feder. Hypot. 5. et Peruy. d. cap. 24. Et hac jurisdictionis adus Episcopatus est Ecclesiastica, et Ordinaria, ut in ea succedat Capitulum Sede Vacante, et fruuntur etiam Episcopi Titulares, inter quos reliquos, tunc norunt, ac venerantur quipiam suarum dignitatum Episcopatum.

Quo fit, ut Comitijs esse conjuncti Dni Episcopi Lusitani, sine in actuali exercitatione actuum sua jurisdictionis, et officij, tractando, resoluendo negotia, causas, et privilegia suarum Ecclesiarum, Episcopatum, ac Parochianorum, illo suo Tribunali, quo eos constituit cuius proprium, inuncti officium, ac inseparabile munus, non in propria voluntas, nova ne, aut extrinseca obligatio, quam ut exerceant, illis noviter fuerit attributa. Igitur, si Episcopi non fuerint, illud Tribunali pro Comitijs minime assistent.

Quocirca, cum non aliter inibi sint, quam suum proprium Episcopale officium, ac potestatem exercentes, sua Alternativa fruuntur. Vbi enim suum munus exercent, ac ministerium implent, ibi vere, et personaliter suis Diocesis, resident. Quae quidem conclusio clare et evidenter colligitur ex mente Sacrosancti Concilii Tridentini S. 23. cap. 1. 6. Obligari ad personalem in sua Ecclesia, et Diocesi residentiam, ubi inuncto sibi officio defungi tenentur.

Ergo, ubi Episcopi tenentur suum exercere officium, ibi sua cuius est Diocesis. Et perspicuis verbis didicimus tenet Gar. 5. d. n. 704. Verba sane ad presentem Thesim nata. 6. Nisi forte in illis locis, seu Ecclesijs existerent visitando, seu exercendo aliud munus, sua jurisdictionis, seu Ordinis, cui sua persona esset necessaria, seu opportuna, tunc enim censetur residere.

3^a ratio. Ad eundem, veramque intelligentiam certissima huius doctrine, serio animadvertendum est duplici modo posse duos Episcopi suis Diocesis, abesse; scilicet ob aliquam causam: Propter officium, qui absunt ob causam, causam sequuntur, officium deserunt; quicquid, vere, et realiter censentur abesse: qui vero propter officium absunt, non officium deserunt, immo sequuntur, ac extendunt, sua jurisdictionis actus exercentes. Sic qui non absunt ab eo, sed actu exercent, id potius vere, et

personaliter residente.

Hanc differentiam acuminem in medietate tradit Concil. 4to cap. 1. circa medium; speciatim enim edicens causas, ob quas Episcopi abesse possunt, eos eas insinuare hortatur; Et si propter suum officium abesse erunt, causas insinuare, ait non opus esse. C. Nisi cum abbia incidere propter aliquod munus, et Republica officium Episcopalis adjunctum.

Non enim muneri suo abest, qui illud exerceat; imo ibi sua sita est Diocesis, ubi Episcopus est in exercitio sui muneris, inunctisq; sibi officij. Hae Trident. verba nostro proposito sunt protata, omniq; ponderatione digna; quippe quia differentiam afferunt, cum Episcopi suis Diocesibus absumt, et ob causam, propter officium.

Quapropter, quamvis nulla sit causa justa, gravis, emergens, etiam canonica, quas Concilium Concil. approbat, qua facultatem praestet fungendi Alternativa; siquidem verè, et personaliter non resident, qui illarum intuitu absumt, et nulla residentia admittatur fictione juris. Garc. 2. n. 466. Goncal. n. 83. et 84.

Tamen, exercere suum munus, et actus propria jurisdictionis suetur, et fruitur dicta gratia Alternativa etiam in aliena Diocesi; ut docet Garc. 2. n. 704. C. Tunc enim censetur residere. Et ita censuit Eminenti^{ss} Cardinal. Sacra Congregatio, scilicet Alternativa defungi Archiepiscopus Compostellitanus, cum tamora esset in quadam Parochia, alteri quidem Diocesis, sed sua jurisdictionis; erat enim per id tempus in dicta Parochia suum officium exercendo.

Quibusce variis caput est, qd si ad Alternativam requiritur personalis residentia, ut Episcopi Parochianae, suarum ovium, communi utilitati incumbant, ut ait Garc. n. repetitio, citato 704. quem videre est. C. Ut Episcopi, tamquam boni Pastores, praesentibus suis, et munus suum personaliter exercent.

Tribunali Comitione adsumt Episcopi verè, et personaliter apud suas Ecclesias, id est, in Ecclesiis et ovibus suis: ut explicat utam — Apud — Garc. n. 468. in fine, veri Pastores, providendo, et proprias regendo oves: runc eas pascentes, runc earum exemptionem, libertatem, emolumentum, ac majus commodum procurantes, suum officium exercentes, Republica tam Ecclesiastica, quam Secularis, ac suarum legum majora negotia pertractantes. Cab. d. 2. n. 4. et 5. Ripoll. ubi 2. Et fortasse

no lugar izempdo de sua licença para de sua a lterma-
sua: de exortando Jac. d. q. 1. n. 704. de lenda q. 10 ago-
zard de estubli exercitando sua jurisdicção por causa de seu
ff. b.

Causa sui officij pro jurisdictione exercenda in aliquo
casu, quo sibi competeret.

emais abaixo diz b.

nisi forte in illis locis, seu ecclesijs. exercerent
visitando, seu exercendo aliud munus sua juris-
dictionis, seu ordinis.

Estes mesmos pontos affirmados no mesmo de lenda de Jac. ff. no
lugares izempdos de sua lterma de sua lterma. Jac. d. n.
704. Gonzal. d. n. 182. b.

a pari procedunt esse extra. Ciceronim, et Lincol exemplo.

Logo seguinte por infatua l consequencia de lenda de Jac.
ff. fora dos seus d. exercitando sua munus, sua
jurisdicção, e poder geral de sua a lterma sua.

D. de. ff. em lenda de certo tem sua munus, do-
do, poder, e jurisdicção sua propria immata de lenda de lenda
sees, e ff. de ratione sui officij episcopatus. Concedido por
div. ab. d. p. 2. d. 3. n. 2. p. inc. l. d. prohib. feud. alienat. f.
Gleden. Rip. d. e. lenda d. q. 24. De esta jurisdicção sendo
sua eu. e. cardin. q. n. e. lenda de lenda. Sede vacante, e ago-
zard de lenda de lenda. e de lenda de lenda per sua de lenda
principes entre as n. de sua lenda de lenda.

Com q. d. jurisdicção exercitando os act. de sua
jurisdicção, e ff. visitando, de lenda de lenda, causas, e privile-
gios de sua lenda, ff. e lenda de lenda. Seu Tribunal
aonde os lenda o mesmo seu proprio injunctum officium, e
immata lenda, e ff. causa lenda propria, no officio
eximico novo, de lenda, ou lenda de lenda. Concedido
demand. de lenda de lenda no d. Tribunal de lenda.

Ca simo lenda n. de lenda, exercitando seu proprio
episcopa lenda, e poder geral de sua a lterma sua, per
aonde lenda exercitando seu officio, e ff. de lenda.

reperit in sua diocesi; Ita Concluse se sua clera
ex presant. de Sagrad. Concl. Ind. Let. 23. cap. 1. 6.

Abigari ad personam in sua ecclesia,
vel Curia residentiam, ubi inuncto sibi officio
desungi teneantur.

Ita tande et Resem ad hunc de experitior seu ff.
ari de a sua diocesi; ecom parteras sem cleras sine
Jan. 2. d. n. 704. ff. 2. omento sap. formal. 6.

nisi forte in illis locis, seu ecclesijs exhiberent
visitando, seu exercendo aliud munus sua jurisdic-
tionis, seu ordinis, cui sua persona, esset neces-
saria, seu opportuna; tunc enim censetur residere.

3. razof. Iora explicat, emittat. intelligat lata certissima do-
trina se ea de aduersis de denu, man. se pedem absentar
as. ff. 2. ou per aliqua causa, ou propter officium:
as de absentar per causa. sequem causa, edictis off. 6.
exes dies vere, et realiter loc absentat. Cos de
absentat propter officium, neq deictis off. 6. antes o sequem,
continuat exercitudo, as adit de sua jurisdic, ea firm
neq absentat de off. 6. actua tm. 6. exercitudo, ante
vere, et persona liter resident.

Etiam differena ensina de Sagrad. Concl. d. cap. 1. ca.
medium con. subleza considerat. Explicando as causas, em
as. ff. 2. se pedem absentar hos ordena de as in sinuen.
egis for per hunc de se off. 6. de hunc se nece. 6.

nisi cum absentia inderit propter aliquod
munus, et publica officium episcopatus ad-
iunctum.

proq neq se absentat quem reperita, casti de a sua diocesi,
ande off. exercitudo. suus munus, et sui proprio ad iunct
officio. Itaq parteras de Concl. sap. proprias p. 2. ff.
aso, dignas de hunc absentat, per neq se actar ad firm
de se absentat con causa, ou propter officium.

Qua propter supposito nonnulla causa per firm

em q. exercitua est act de sua dignitate, e jurisdictione
 propria sine facultate, nec non a tenus bene placito.
 De rege, ubi injurto sibi officio defungi
 tenetur, extendendū se ad tenos de sua digne,
 et unde chego, exercita os de seu proprio poder, e juris-
 dices, qua se lege seu tribuna de fontes sibi
 subiectum, sua digne, aonde est os C. S. B. S.
 acta de vere, et personaliter repetendo exercitanda
 os act de sua propria, innata, e propria jurisdictione
 suum munus, et Republica officium episcopatu
 adjunctum, Item, et de his concedo perdit. de rigem
 denique de suas res, et de suas supremas dignitates
 nites In. S. de Portuga, e Hispania de Re. S. P. S.
 L. c. 4. n. 4.º; fiendo so a supremo poder do Rey
 convocar a Cortes, a signor dia, e Lugar. S. Portuga. L. de
 ep. 27. n. 5.º, et C. Rept. S.

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

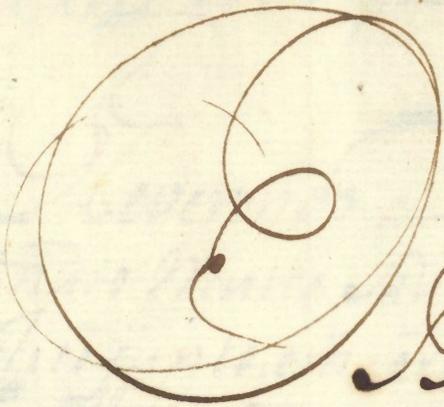
[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

quibus suis, & manus suas personaliter exerceat, ne sui
 tribuna de coram sibi subiecto eorum et Reg. et
 veritas pastores meritis, et gubernandi suas res suas
 procurandis sua iurisdictione, et libertate, et procurandis suis
 minus exercitandis, seu proprio Orgo personae gubernandi de
 sua alternativa; como declarauit a sagrada Congregacion
 de grauam ab obsequio potestatis effando in eua sua Reg.
 Item deinde deid. de Zamora, Jan. 7. de no. 704.
 a. fine - in se Reg. a quibus Reg. et suera
 obsequio, au procurandis de libertate de sua dignitate, et
 benef. in em certis dias, au quaremas, preter, au
 Crismas, acerbis Con. de Lib. au cetera diuersa
 prore, e Ecclesijs exercitandis eorum ab de sua
 iurisdictione, et obsequio, neq. potestatis perderi sua alternati-
 ua: pariter veritas, et personae libertatis, quem per-
 sonae libertatis exercitandis per se sine facultate alienius
 et ab de sua iurisdictione, et obsequio, extendendisse et limites
 eorum de sua prore se unde se extendit et de sua iurisdictione
 prore, et obsequio, per veritas de qua de deue veritas.
 Consequente tribuna thesauro diocese de s. v.
 Reg. aonde eorum personae exercitandis et ab de
 de s. v. et obsequio, Item perdit. de libertate de sua
 libertate, et dignitate suprema, tenendo.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.]

Bispo q' nao reside na sua Diocese veré, e' real' nao goza da alternativa

Parcia d' benificij p. 5. Cap. 2. n.º 466. Et Seqq

Generales ad Regul. 8. Cancellar. glos. 43. n.º 1. Et Seq

Iticuz in prax. d. 462.

Garantuz Manual. Epuz vbo Alternativa n.º 5. Et Seqq

Lam Franc Tacit. d' Tallario g. 53 n.º 6.

Barb. d' potest. Epi p. 3. allegat. 53. n.º 34. Et Seqq

St. Co. Canonicy Cap. 14. n.º 23.

Anoncl. d' Fore Legali lib. 3. Cap. 2. n.º 20.

Lyris Ferrad. prax. benificiar. lib. 3. Cap. 6. n.º 41.

Ainda q' a causa seja jurta como por utelia? Cnecedid! da Jri.º onda seq. ou outra seq. ainda por m. do d.º Summo Pont.º como Expressam.º d' Ferrado n.º 43. e outros

Ajustandome com adocina de tres D. deixei de prover em canonicas da sed. de Bra- ga e Vagou no mes de Abril de 1684. estando em abz.º do Arcebispo de Castella e nella Jri.º das Cortes q' entao se celebravao d.º 20 de Fev. de 1680

Arcebispo de Lisboa

COD. 35
11059

18

Being now ready in the District year of year...

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

James M. Smith, Esq. Clerk of the Court

1847